

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 08/12/2017

Α.Π.: 2661/132813

Ταχ. Δ/ση: Σκαλιστήρη 19 & Πατησίων 207Α

Τ.Κ. : 112 53 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Β. Παπακανελλου, Μ. Χαραμή

Τηλ.: 210 2124324, 2102124081

Fax : 210 2128183

E-mail : ax5u079@minagric.gr , ax5u083@minagric.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Νο 2

ΘΕΜΑ: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ 4.2.1 ΚΑΙ 4.2.2 ΤΟΥ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 4.2 ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020 ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ 593/37447/31-03-2017 (ΦΕΚ Β' 1190) ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΟΠΩΣ ΕΧΕΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ 2220/108492/16-10-2017 (ΦΕΚ Β'3668) ΟΜΟΙΑ ΥΑ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ.

- **ΣΧΕΤ:** 1) Η 593/37447/31-03-2017 (ΦΕΚ Β'1190) Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός των λεπτομερειών εφαρμογής του Υπομέτρου 4.2 « Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας περιόδου 2014-2020/ (ΑΔΑ: 6ΖΠΡ4653ΠΓ-Δ4Γ) και η 2220/108492/16-10-2017 (ΦΕΚ Β' 3668) απόφαση τροποποίησης αυτής.
  - 2) Η 756/46257/27-04-2017 "1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014 – 2020» " για τη Δράση 4.2.1: «Μεταποίηση, εμπορία ή και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (γεωργικό προϊόν), όπως τροποποιήθηκε και αντικαταστάθηκε με την 2285/112754/25-10-2017 όμοια απόφαση και ισχύει.
  - 3) Η 2286/112759/25-10-2017 2η τροποποίηση και αντικατάσταση της 1^{ης} Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης για τη δράση 4.2.2 στο ΠΑΑ 2014 – 2020.

1. ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΟ ΠΣΚΕ

Στο στάδιο υποβολής του φακέλου υποψηφιότητας στο ΠΣΚΕ ο προϋπολογισμός της αίτησης στήριξης καταχωρίζεται αναλυτικά σε κάθε περίπτωση. Για παράδειγμα, αν οι αιτούμενες δαπάνες αφορούν ενιαία γραμμή παραγωγής, δεν καταχωρείται μόνο το συνολικό αιτούμενο κόστος της, αλλά το αιτούμενο κόστος κάθε μηχανήματος ξεχωριστά. Ωστόσο, για την έγκριση του κόστους αγοράς μιας γραμμής παραγωγής

λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του επιλέξιμου προϋπολογισμού, το συνολικό κόστος της γραμμής παραγωγής και όχι το κόστος των επιμέρους μηχανημάτων.

Σε περίπτωση που οι αιτούμενες δαπάνες αφορούν μεμονωμένο μηχανολογικό εξοπλισμό, ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 7 παρ.1γ της 593/37447/31-03-2017 ΥΑ.

2. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΥΔΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στην κατηγορία δαπανών για την εξοικονόμηση ενέργειας δύνανται να περιληφθούν δαπάνες που αφορούν την εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED, φωτοσωλήνων οροφής, εγκαταστάσεις ενεργειακών κουφωμάτων και ενεργειακών υαλοπινάκων, πινάκων διαχείρισης ενέργειας, εγκαταστάσεις συστημάτων ελέγχου φωτισμού με αισθητήρες παρουσίας, εγκαταστάσεις αντλιών θερμότητας για την παραγωγή ζεστού νερού, αντικατάσταση καυστήρα/λέβητα με νέο υψηλής απόδοσης, εγκαταστάσεις συστημάτων ΑΠΕ, (φωτοβολταϊκών συστημάτων, συστημάτων φυσικού αερίου, ανεμογεννητριών, γεωθερμίας κ.λ.π), εγκαταστάσεις συστημάτων ανίχνευσης κίνησης στους χώρους υγιεινής (νιπτήρες, βρύσες κ.λ.π) συστήματα φιλτραρίσματος νερού, συστήματα επαναχρησιμοποίησης νερού, συστήματα ελέγχου και καταγραφής διαρροών δικτύου, εγκαταστάσεις συλλογής, αποθήκευσης, διαχείρισης, επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων κάθε μορφής, ψυκτικές υποδομές που δεν περιλαμβάνουν Freon, συστήματα εξόντωσης μικροοργανισμών χωρίς τη χρήση χημικών, συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. ISO 14000) κ.λ.π

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι ενδεικτικές και βαθμολογούνται μόνο στις περιπτώσεις που δεν καθίστανται υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία.

3. ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ:

Για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους των αιτούμενων δαπανών απαιτούνται τρεις προσφορές σε περίπτωση που η δαπάνη αφορά μηχανήματα και εξοπλισμό της μονάδας ανεξαρτήτως κατηγορίας και δύο προσφορές σε περίπτωση που η δαπάνη αφορά κτηριακές εγκαταστάσεις, οικοδομικές εργασίες, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, μελέτη έργου κ.λ.π. Ως μελέτες έργου και αμοιβές συμβούλων νοούνται αυτές που αφορούν στην κατάρτιση της αίτησης στήριξης και στην παρακολούθηση του υλοποιούμενου επενδυτικού σχεδίου.

4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

α) Για τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στην Β' κατηγορία βιβλίων, η βιωσιμότητα της αίτησης στήριξης εκτιμάται με βάση τις τιμές των κάτωθι αριθμοδεικτών: περιθώριο μικτού κέρδους και περιθώριο καθαρού κέρδους, των τριών ετών που έπονται του 2^{ου} έτους μετά την ολοκλήρωση της επενδυτικής πρότασης. (Χ: έτος ολοκλήρωσης της επενδυτικής πρότασης).

Χρηματοοικονομικοί δείκτες		Χ+3	Χ+4	Χ+5	Μ.Ο.
1	Περιθώριο Μικτού Κέρδους	$\frac{\text{Πωλήσεις} - \text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Πωλήσεις}} \%$			>10%
2	Περιθώριο Καθαρού Κέρδους	$(\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Πωλήσεις}) \%$			>0,90%

β) Για τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στην Γ' κατηγορία βιβλίων, η βιωσιμότητα της αίτησης στήριξης εκτιμάται με βάση τις τιμές των κάτωθι αριθμοδεικτών: παγιοποίηση περιουσίας, οικονομική μόχλευση, περιθώριο μικτού κέρδους, αποδοτικότητα ενεργητικού και ανάπτυξη εργασιών, των τριών ετών που έπονται του 2^{ου} έτους μετά την ολοκλήρωση της επενδυτικής πρότασης. (Χ: έτος ολοκλήρωσης)

Χρηματοοικονομικοί δείκτες			X+3	X+4	X+5	M.O.
1	Παγιοποίηση Περιουσίας	$\frac{\text{Πάγιο Ενεργητικό}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$				>0,3
2	Οικονομική Μόχλευση	$\frac{\text{Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Σύνολο Παθητικού}}$				>0,4
3	Περιθώριο Μικτού Κέρδους	$\frac{\text{Πωλήσεις} - \text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Πωλήσεις}} \times 100$				>15%
4	Αποδοτικότητα Ενεργητικού	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} \times 100$				>1%
5	Ανάπτυξη Εργασιών	$((\text{Κ.Ε. } t / \text{Κ.Ε. } t - 1) - 1) \times 100$	Μέσος όρος του ρυθμού ανάπτυξης των εργασιών της τελευταίας τριετίας να είναι θετικός.			

Για την εξαγωγή των δεικτών βιωσιμότητας συμπληρώνεται στο ΠΣΚΕ και επισυνάπτεται στον ηλεκτρονικό φάκελο ο πίνακας με τα ακόλουθα στοιχεία:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΕ ΕΤΗ						
	ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ		ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ				
	ΕΤΟΣ - 2	ΕΤΟΣ - 1	ΕΤΟΣ +1	ΕΤΟΣ +2	ΕΤΟΣ +3	ΕΤΟΣ +4	ΕΤΟΣ +5
Μετοχικό Κεφάλαιο							
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων							
Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων							
Πάγιο Ενεργητικό							
Σύνολο Ενεργητικού							
Πωλήσεις							
Κόστος Πωληθέντων							
Καθαρά Κέρδη							

Στην κατηγορία «Καθαρά κέρδη» συμπληρώνονται τα καθαρά κέρδη προ φόρων.

Στην περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος δραστηριοποιείται σε περισσότερα του ενός αντικείμενα (υπηρεσίες ή προϊόντα) λαμβάνονται υπόψη τα επίσημα στοιχεία της εταιρείας για το σύνολο των δραστηριοτήτων της.

5. ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

Η υποβολή του συμβατικού φακέλου γίνεται στην έδρα της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΥΠΑΑΤ, το αργότερο εντός 15 ημερών από την καταληκτική ημερομηνία της υποβολής των φακέλων στο ΠΣΚΕ. Ο φάκελος με τα δικαιολογητικά περιλαμβάνει επιπλέον και την υποβληθείσα στο ΠΣΚΕ αίτηση στήριξης, εκτυπωμένη και υπογεγραμμένη σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο του Μέτρου. Σε κάθε περίπτωση αναφέρεται στην αίτηση στήριξης ο Αριθμός Μητρώου του Γεωπόνου στο ΓΕΩΤΕΕ και του Οικονομολόγου στο Ο.Ε.Ε προκειμένου να διασταυρώνεται η μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων εφόσον αυτό απαιτείται.

Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται σε αντίγραφα εκτός των περιπτώσεων που από το θεσμικό πλαίσιο προβλέπεται ρητά ότι υποβάλλονται τα πρωτότυπα. Ο ΕΦΔ μπορεί να ζητήσει από τον φορέα την υποβολή των πρωτοτύπων ή ακριβών αντιγράφων αυτών σε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητο (π.χ. οι φωτοτυπίες δεν είναι ευανάγνωστες). Ο φορέας σε κάθε περίπτωση υποβάλλει τα πρωτότυπα δικαιολογητικά εφόσον του ζητηθούν.

Τα δικαιολογητικά που δεν είναι απαραίτητα για την καταχώριση του ηλεκτρονικού φακέλου και δεν έχουν εκδοθεί μέχρι και την ημερομηνία οριστικοποίησης του ηλεκτρονικού φακέλου, γίνονται αποδεκτά εφόσον συμπεριληφθούν στον συμβατικό φάκελο, ακόμα και αν η ημερομηνία έκδοσής τους είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας οριστικοποίησης του ηλεκτρονικού φακέλου.

Τα ξενόγλωσσα έντυπα ή έγγραφα που συμπεριλαμβάνονται στον φάκελο υποψηφιότητας συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα.

Σε περίπτωση μεγάλου όγκου στοιχείων, όπως στην περίπτωση των Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων, οι φορείς υποβάλλουν αυτά τα στοιχεία σε ηλεκτρονική μορφή (CD, flash disk). Ο φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποδεικνύεται η πιστότητα των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε αυτά.

Στις περιπτώσεις Συνεταιρισμών, καταχωρούνται ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ μόνο τα στοιχεία των μελών τους που κατέχουν ποσοστό 10% και άνω των συνεταιρικών μερίδων. Τα στοιχεία των υπολοίπων μελών προκύπτουν από το Βιβλίο Μητρώου Μελών του συνεταιρισμού που συμπεριλαμβάνονται στον συμβατικό φάκελο.

6. ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η συμπλήρωση των πινάκων του Παραρτήματος της 593/37447/31-03-2017 (ΦΕΚ Β'1190) ΥΑ όπως τροποποιήθηκε με την 2220/108492/16-10-2017 (ΦΕΚ Β'3668) όμοια ΥΑ και η υποβολή των δικαιολογητικών που απαιτούνται για τον έλεγχο του μεγέθους μιας επιχείρησης, αφορά τις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι, κατά δήλωσή τους, ανήκουν στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

7. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ «ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ 9»:

Ο συνολικός προϋπολογισμός της αίτησης στήριξης αποτελείται από την **ιδιωτική συμμετοχή (ίδια κεφάλαια ή / και δανειακά κεφάλαια)** και τη **δημόσια ενίσχυση**.

Στη συνέχεια παραθέτουμε ενδεικτικό παράδειγμα για τον τρόπο βαθμολόγησης του κριτηρίου 9 στην περίπτωση που η δημόσια ενίσχυση ανέρχεται σε ποσοστό 50% του συνολικού προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης.

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	600.000 €		
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	300.000€		
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	300.000€		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	0% (0,00€)	≥25% (75.000€)	≥50% (150.000€)
ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	100% (300.000€)	≤75% (225.000)	≤50% (150.000)
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ 9.1	0	15	20

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	600.000 €				
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	300.000€				
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	300.000€				
ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	0% (0,00€)	≥10% (30.000€)	≥20% (60.000€)	≥30% (90.000€)	≥40% (120.000€)
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ 9.2	0	5	10	15	20

Τα ίδια κεφάλαια προέλευσης εξωτερικού για τα οποία επιθυμεί να βαθμολογηθεί ο φορέας, είναι δυνατόν να προέρχονται τόσο από λογαριασμούς της επιχείρησης στο εξωτερικό, όσο και από λογαριασμούς των εταιρών. **Σε κάθε περίπτωση**, ο φορέας προσκομίζει μαζί με το αντίγραφο κίνησης του διακριτού

τραπεζικού λογαριασμού, και βεβαίωση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος από την οποία αποδεικνύεται ότι τα κεφάλαια αυτά έχουν παραμείνει σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού για τουλάχιστον ένα έτος. Τα κεφάλαια προέλευσης εξωτερικού κατατίθενται στον εταιρικό διακριτό λογαριασμό που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης.

Για τα ίδια κεφάλαια για τα οποία βαθμολογείται ο φορέας, ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 1 της 2220/108492/16-10-2017 (ΦΕΚ Β' 3668) ΥΑ, **ανεξάρτητα από την προέλευσή τους.**

**Ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής
και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων**

Χαράλαμπος Κασίμης.